דלג א מיי׳ פ״ב מהל׳ זכיה ומתנה הל׳ י סמג

עשין עג טוש"ע ח"מ סיי עשין עג טושייע חייו ערה סעיף כב: רלד ב ג מייי שם הל

נד.

מו"ה י: ב) ושסו. ג) שם. א מו"ק", ט נשטן, ט שט, ד) נשט ע"שן, ט עירובין כה, 1) נע" מוס' יומא נד: בד"ה כרוביסן, ז) נוע" מוס' מו"ק י: ד"ה מוליאן,

גליון הש"ם

, תום' ד"ה אדעתא כו' אבל אם יודע ואינו מכוין לקנות. עיין גיטין דף סא ע״א חוס׳ ד״ה ליקט:

הגהות הב"ח

לם) במ' ושדה בנלה הדנוחה לארעת. נ"ב ובמס" מו"ק דארעת. נ"ב ובמס" מו"ק דף " ע"ב איתה להדיה איפכה: (ב) שם אתת ההוח גברא רפיק: (ג) רשב"ם ד"ה דשדת וכו' מכסהו עפר ואט"פ וכו' משקה את השדה ואט"פ וכו' משקה לת השדה ומטיב ומנגב: (ד) ד"ה אדעתא דדיקלא כדי שיגדל הדקל כל"ל ותיבת קני נמחק: (ה) ד"ה דבי דרי וכו' יהא לריך לחרוש שם ולורוע: (1) ד"ה מולים דמילים (1) ר"ה מונים במונים וכו׳
 השפיל וגירר לאמלעיתה:
 (1) תום' ד"ה מוליא וכו׳
 הר"י דאורליינ״ש הכא משמע יכו׳ דלדישה לריך הרבה. נ״ב וכר לנדישה לנין האכם. לכ מימה על המוס׳ שלא הרגישו דבמו״ק דף י׳ ע״ב אימא להדיא איפכא ונראה שכאן הוא ט"ס ול"ל איפכא:

מוסף תוספות

י א. ואיפכא הול״ל דמוליא בנצא ונצא במוליא אדעתא דבי דרי. ליטנ"ל. (ועיין מו"ה י: תוד"ה מולים, דכן גרים הרי"ף). ב. [ד]אין זה תיקון חשוב ואינו צריך שם להשוות כל כך ולפיכך לא קנה. עס. ג. כרכתיב קנה. עס. ג. כרכתיב (ישעיה מא) הנה שמתיך למורג חרוץ וכו' תדוש הרים ותדוק. עס.

רבינו נרשום

לפת בפילי ארעא דגר. ששתל לפת בארעיה דגר בנקעיה דבאותה שעה לא . שבח דליהוי חזקה: דפשח שבח דליהוי חזקה: דפשח דיקלא. שעוקר קצת הענפים של דקל של גר: אדעתא דדיקלא. אם לצורך הדקל מתכוין שיגדיל יותר ישביח הוי חזקה וקני: אם לצורך חיותא. להאכיל הענפין והלולבין לבהמתו הענפין ההדולבין לבהמהו לא קני הדקל: דזכי זכיא. שמכבד ומזכי את השדה אדעתא דארעא כדי שתהא נוחה לחרוש ולזרוע קני: נוחה לחרוש ולזרוע קני: אבל אם אדעתא דציבי. ללקט העצים להסקה לא קני: דתקיל תיקלא. למשוי קרקע השדה: אדעתא דארעא. שתהא נוחה לחרוש ולזרוע קני: אדעתא לחווש ולחווע קני: או עונא דבי דרי. לחבוט שם חטים: מוליא. תל: נצא. חריץ: שקל מוליא במוליא. שנוטל ראש המוליא ונותן סביב . התל כדי להרחיבו. נצא בנצא שנוטל מצידי הגומא (ז ארעא דארעא. נ כמו אמת המים שמשקה בכל השדה: פתח תרי בבי. אדעתא דכוורי: בתפשיחא. בנכסי הגר ולא היתה לנקות . כל האילז ביחד אלא כדאמר לי האיק ביוה אלא כו אמו לעיל: אתא חד גברא רפק ביה. חפר תחתיו שעידרו כמו שחופרין תחת האילנות: אלא בצורתא. בציור שצייר בכותליה:

דשדה ליפתה בי פילי. שזרע לפת בתוך נקעים של קרקע הגר ולה כיסה עפר ולא עשה כלום כי אם זריקת הלפת בתוך החריץ לא הויא חזקה שהרי לא עשה שום תיקון בקרקע והשלכת זרע בקרקע אינו מעשה אלא אם כן זורע ואח"כ מכסהו (ג' ואע"פ שגדל הלפת ונשרש

בהרחע היום ולמחר ממילא הוא דקשבח ולא דמי לרפק בה פורתא "דשדא ליפתא בי פילי דארעא דגר לא הוי דמעשה קעביד בגוף הקרקע ומשביח חזקה מאי מעמא בעידנא דשרא לא הוי הקרקע מיד בחרישה זו וכן למד לה שבחא השתא דקא שבח ממילא קא שבח מיא דאמרן לעיל [נג.] הרי משקה את אמר שמואל 🌣 האי מאן דפשח דיקלא אדעתא השדה ומנגב את הקרקע אבל דדיקלא קני אדעתא דחיותא לא קני יה"ד האי מאי קעביד ואכילת הלפת נמי ישקל מהאי גיםא ומהאי גיםא אדעתא אינה חזקה דאכילת פירות אינו קונה דדיקלא כולא מחד גיםא אדעתא דחיותא ולא הויא חזקה לקנות שהרי אינו ואמר שמואל יהאי מאן דוכי זיכיא אדעתא עושה בלקיטת הפירות ולא באכילתם שום תיקון בקרקע שיהא דומה לנעל דארעא קני אדעתא דציבי לא קני יי היכי דמי גדר ופרך וגם לא להליע מלעות שקל רברבי וזומרי אדעתא דארעא שקל בנכסי הגר [נג:] דהתם קמיתהני גופו רברבי ושבק זומרי אדעתא דציבי ואמר מן הקרקע וקמשמשא ליה קרקע שמואל יהאי מאן דאתקיל תיקלא אדעתא כעבד לרב והכי נמי אמרינן לקמן דארעא קני אדעתא דבי דרי לא קני היכי דמי בשמעתין [מ.] והרי אכילת פירות דבנכסי ישקל מוליא (4) ושדא בנצא אדעתא דארעא חבירו קנה לענין חוקת שלש שנים להיות אכילת הפירות של שלש שנים מוליא במוליא ונצא בנצא אדעתא דבי דרי עומדים במקום שטר ובנכסי הגר ואמר שמואל יהאי מאן דפתח מיא בארעא לא קנה כלומר לגבי לקנות קרקע אדעתא דארעא קני אדעתא דכוורי לא קני מיד כדין קרקע שנקנית בכסף בשטר היכי דמי ספתח תרי בבי חד מעייל וחד ובחוקה דנעל וגדר לא הויא חוקה: מפיק אדעתא דכוורי חד בבא אדעתא דארעא פילי. כמו פילחי: דפשח דיקלח. כמו ההיא איתתא דאכלה דיקלא בתפשיחא ויפשחני (איכה ג). נוטל מן הענפים ויש תליםר שנין אתא ההוא 🌣 רפיק תותיה שמפשחין אותו לצורך הדקל לפי שענפיו פורתא אתא לקמיה דלוי ואמרי לה קמיה מרובים ואין מניחין אותו ליגדל ומהניא ליה הפשיחא כזימור בכרם: דמר עוקבא יאוקמיה בידיה אתאי קא צווחא קמיה אמר לה מאי אעביד לך דלא אדעתא דדיקלא. כדי שיגדל (ד): קני. הדקל: אדעסא דחיוסא. אחזיקת כדמחזקי אינשי אמר רב להצר אם מפשיחו לצורך בהמותיו להאכילן צורה בנכסי הגר קנה דרב לא קני לגנתא דבי ואינו מתכוין להנאת הדקל ומיהו רב אלא יבצורתא: איתמר שדה המסויימת בלקיטת הענפים מתכוין הוא להחזיק במצריה אמר רב הונא אמר רב מכיון בדקל ולקנותו בחזקה זו לא קני ואע"ג שהכיש בה מכוש אחר קנה כולה ושמואל דממילא מהני לדקל כיון דאינו מתכוין אמר לא קנה אלא מקום מכושו בלבד לתקן הקרקע דומיא דנעל וגדר אלא

אדעתא רציבי לא קני. ואע״פ שמתקן הקרקע וכן פשח דיקלא אדעתא דחיותא אע"פ שהדקל מיתקן בכך דלעולם לא קני אלא אם כן מתכוין לקנות כדאמרינן לעיל לקנות את חבירתה אף אותה לא קנה כיון שלא נתכוין לקנותה וביבמות פרק ר"ג (דף נב:) אמר הא למה זה דומה

לעודר בנכסי הגר וכסבור שלו הן דלא קנה ובהפרה (ב"ק דף מט: ושם) אמר דהמחזיק בשטרותיו של גר מהו מאן דמחזיק בשטרא אדעתא דארעא הוא מחזיק ובארעה הא לא אחזיק ושטרא נמי לא קנה דלאו דעתיה אשטרא או דלמא דעתיה נמי אשטרא ואין להקשות דאע"ג דאין דעתיה אשטרא אמאי אין ידו קונה לו שלא מדעתו כמו חלרו דחלר מתורת יד איתרבאי דהא דחלר קונה לו שלא מדעתו היינו שאינו יודע אם הוא בחלרו ואם היה יודע היה רולה לקנות *אבל אם יודע ואין מתכוין לקנות לא קני וא"ת מצא בגל או בכותל ישן דתנן באלו מליאות (ב"מ דף כה:) הרי אלו שלו מפני שיכול לומר של אמוריים הוא אמאי לא קניא ליה חלרו וי"ל דבדבר שחין הווה שימנא לא קנה

חצרו שלא מדעת: מוליא במוליא בו'. הקשה ה"ר

יוסף דאורליינ"ש (ו) משמע שצריך קרקע שוה לחרישה יותר מלדישה ואנן סהדי דלדישה נריך הרבה יותר שוה וחלק א ומה שפירש נמי בקונט׳ דאם עושה אדעתא דגורן קבוע קני היכי ידעינן אי עבד אדעתא דגורן קבוע או אינו קבוע והיה מפרש דבי דרי דהכא היינו להעמיד שם בהמותב כמו אבי דרי חושבנה (שבת דף לב.) דלקמן (דף מ.) תנן דבהעמדת בהמה לא קני ור"ת השיב לו שהם היו דשים במוריגים ולא היו לריכין להשוות קרקע כל כךם ג:

פיסוק (איבה גיא). שקל מהאי גיסא ומהאי גיסא. אדעתא דחיותא. דראויין למאכל בהמה, דנקט מן הענפים דמחד גיסא בין לחין בין יבשין לצורך מאכל נהתה (שם). דוכי זיכיא. שמכבד את הקרקע מעלים הטנים שעליה שנוטלם (שם). אדעתא דארעא. אדעתא דארעא. לנהכי ליקטן שרולה לורוע הקרקע ליקטן שרולה לורוע הקרקע שלוקט גדולים וקטנים (פום). אדעתא דציבי. אם ליקטן אדעתא דעינים להסיקן, דיקט אדעתא דענים להסיקן, דיקט .. רברבי ושבק זוטרי דאתקיל תיקלא. שחופר שת החדמה מוש אדטתא תשם החדתה (שם). אדעתא דארעא. שחופר שדהו לגורך זריעה (שם). אדעתא דבי דרי. לגורך הגורן לחבוט שם דרי ננורן הגורן נחפוט שם מטין (שם). שקל מוליא.
שנטל הקרקע ממקום גבוה,
ושדה בנצא. במקום נמון,
היינו לדעתל דבי דרי,
לדעתל דגורן, שכך דרכו של
גורן שמשוה הגרנות (שם הקרקע ממקום גבוה ומניחו שם על גבי מקום גבוה (שוו). ונצא בנצא. שחופר במקום ונצא בנצא. מחופר ממקום מנוך ומניחו במקום כמוך, דהייני הדעתה דהרעה, שזה דרכו של מוכש שדהו שהיני משגיה נחים מרש ממוכישה בקרקע הפילו ממוכישה בקרקע הפילו במקום כמוך מורש (שנם). אדעתא דכוורי. שעשין המים שיונחין מן הגומה של
ביבר לחון לצורך שילאו המים
וישמיירו הדגים (שם). פתח
תרי בבי. חד שבו נכנסין
המים לגומא ווכנסין אף
הדגים לגומא וחד שהמים אותס (שם). חד בבא. לפתח חד בבא שבו נכנסים המים לנומה והידד מחח שבו יולחיו המים לחוץ לא פתח, אדעת: המים לחוץ לא

ללקיטת פירות מתכוין לא הויא חזקה ושאינה וכמחזיק שלא מדעת דמי וכי קאמר מתכוין אני לקנות בלקיטה זו הרי הוא כמי שהולך בשוק ואומר רוצה אני להחזיק בשדה פלוני דבדיבור בלא מעשה לא הויא חזקה דתרתי בעינן שיעשה תיקון בקרקע בידים ובאותו תיקון יהא מתכוין לשם תיקון כדי להחזיק: היכי דמי. מנא ידעינן אי אדעתא דדיקלא או אדעתא דחיותא עבד שלא יוכל לכפור ולטעון אדעתא דדיקלא עבדי: מהאי גיסא ומהאי גיסא. אם מכל לדדין ליקט כאן מעט וכאן מעט אדעתא דדיקלא שכן מנהג לעשות דכי האי גוונא הוא דאיכא למימר אדעתא דדיקלא ואע"ג דאיכא למימר נמי אדעתא דחיותא מסתמא כל אדם אדעתא להחזיק מתכוין וכל היכא דאיכא למימר הכי והכי אתרינן אדעתא למיקני מכוין: **כולה** מחד גיסא. מקלקל הוא את האילן שמגלהו כולו מצד אחד וההוא ודאי אדעתא דחיותא לחוד מכוין דלאילן לא חייש: האי מאן דוכי זיכיא. מכבד ומטהר את השדה מקיסמים ועשבים רעים: אדעמא דארעא. שתהא נוחה לחרוש: אדעמא דליבי. ללקט עלים לשרוף לא קני דכל לקיטת פירות לא קני: שקל רברבי וווטרי. איכא למיתלי אדעתא דארעא אבל שבק זוטרי ליכא למיתלי אלא אדעתא דליבי לחוד דגדולים הראוין לשריפה מלקט: דאסקיל סיקלא. מסיר המכשולות ומשוה פני הקרקע שתהא חלקה ולא תכשל המחרישה ותשבר: קני. דדמי לחורש: דבי דרי. גורן לדוש שם תבואה דכיון דקרקע זה לחרישה עומד ולא לגורן ואף לאחר שיחליקנו לגורן ויחבוט שם חטין יהא לריך 🙉 שם לחרוש ולזרוע נמצא שאין גורן זה כאן כי אם קלקול ואין זה מחקן השדה כי אם מקלקל וכל חיקון שסופו לסחור אינו אלא קלקול ומעיקרא לא מחקן הוא ולא דמי לנעל וגדר ורפק ביה פורחא והשקאת מים שכל דברים הללו אין סופן לסחרן אבל גורן זה סופו לחלקלו ולסתרו דעיקר דארעא לחרישה קיימא אבל אם רצה לעשות שם גורן קבוע לעולם נראה בעיני דקני דאין לך חזקה גדולה מזו: מוליא. מל: נכא. גומא: שקל מוליא ושדא בנכא אדעסא דארעא. לקח המל והשליך בגומא נמנא שהשוה כל הקרקע איכא למימר דלחרוש עשה שלא תחעכב המחרישה: מוליא במוליא ונלא בנלא. החל הרחיב במקומו והשפילו ונותן מגבהו סביבתו ללדדין שלא יהא זקוף כל כך וכן נלא בנלא שפתי הגומא השפיל (1) וגדר לאמלעיתה ונעשית הגומא חלקה הרי הגומות לבד והתלים לבד והרי יש כאן מקומות מקומות חלקים כל אחד לבדו: אדעהא דבי דרי. ראוי הוא לחבוט חטים ולא לחרישה. וכל החזקות הללו בין בין במתנה בין במכר והאחין שחלקו: דפחה מיא. שיכנסו בשדה: פחה חרי בבי. אחד ללד הנהר ליכנס המים ואחד בנכסי הגר ללד שני ללאת: **אדעהא דכוורי.** ללוד דגים נתכוין ולא להשקות השדה דאי להשקות השדה מתכוין היה לו לעשות פתח אחד ויתעכבו שם המים וגם הדגים יהו נלודין שם מאיליהן: בספשיחא. כדאמרן לעיל דפשח דיקלא אדעתא דחיותא כולה מחד גיסא: רפק סוסיה פורסא. דהיינו עודר מחת האילן דמהני ליה כחורש לזריעה: כדמחוקי אינשי. אדעתא דדיקלא דהיינו מהאי גיסא ומהאי גיסא מחיי הלר לורה. לורת חיה או עוף: בנכסי הגר. בכתלי הבית אבל סיוד וכיור דאמר לעיל (דף נג:) אמה כנגד הפתח לאו היינו לורת בריה אלא ליורים בעלמא מעשה לעלועים ופרחים אבל לורת חיה או עוף חשובה ודי באחד ולא בעינן אמה ולא כנגד הפחח: דרב **לא קנה לגינחא דבי רב.** גינה הסמוכה לבית מדרשו והיחה של גר ומת וקנאה רב בכך שעשה בה לורה להחזיק בה. ומכללא דהך מעשה איתמר הך דרב: המסויימה במלריה. שיש לה מלר בארבע רוחותיה: ליון שהליש בה. וחפר במרא מכוש אחד הכאה אחת בקרקע קנה כולה דהיינו רפק בה פורתא וכגון קרקע שעומד לחרישה אבל בבית לא הוי חזקה ול"ש מכר ול"ש נכסי הגר קנה כולה: לא קנה אלא מקום מכושו בלבד. ודוקא נכסי הגר אבל מכר וקבל זוזי אפילו עשר שדות בעשר מדינות והחזיק באחת מהן קנה כולן כדאמר שמואל בפרקי קמאי בב"ק ויב.] וקדושין [פו:] וכדפרישים לעיל (דף נג:). ובהך פלוגמא הלכמא כרב דהא ר"נ עבד עובדא כוומיה דרב לקמן בשמעתין: ושאינה המסוימת. המסומנת שניכרת ביז השדות שהמצרים גבוהיז סביבה והיא של גר: ניכוש. חפירת יד:

א) ע" בחום' מו"ק דף י ע"ב ד"ה מוליא שכי דכ"ה גי רב אלפס דמוליא במוליא אדעתא דארעא ואכן בשם רפיט כתבו להיפר ול"ע: ב) נראה דחסר כאו ול"ל האי מאן דפתח מיא. כמו אמת המיס וכו":

מוש"ע שם פעיף יז: רלה ד ה מיי' שם הל' ה ו ו לוו דה מיי שם י טוש"ע שם סעיף רלו וז מיי שם י טוש"ע שם סעיף יט: רלו ח ט מיי שם הלי ז ח טוש"ע שם פעיף כ: רלח י כ מיי שם הלי ב

שם הלי ד ה

רקח י ב מיי שם הלי ב סמנ שם טוש"ע שם סעיף יב: רלט ל מיי שם הלי ד טוש"ע שם סעיף יד: רט מ מיי שם פ"א הלכה סמג שם טוש"ע שם סעיף ג:

מוסף רש"י

דשדא ליפתא בי פילי. נטע לפת בגומה שמלה נקרקע הגר ולה חפרה הוה דהי חפרה במכוש רחשון קנה (ערובין כה.). לא הוי שבחא. ולאו חזקה היא ואנן שבחא. זכחו חוקה הים ומק נעל גדר ופרץ כל שהוא מנן, מידי דמה ניהוי חוקה (שם). ממילא קא שבח. וההיא שעתא לאו איהו מחזיק נה אלא לפת הוח , שב... ואול (שם). דפשח דיקלא. שומר הדקל מן הענפים שבו (מודק יו) דפשח, לשון עבו יאירה ג יא). שקל דארעא. שכשהגומא מליאה מים יולאין המים למעלה ומשקין כל השדה (שם).